

Kunnanhallituksen jäsenten vaali

Kunnanhallitus 19.05.2025 § 90

Valmistelija Hallintojohtaja Aki Jäppinen

Asian tausta Hallintosäännön 3 luvun 2 § mukaan kunnanhallituksessa on 7 jäsentä ja näillä kullakin henkilökohtainen varajäsen. Valtuusto valitsee jäsenten keskuudesta kunnanhallituksen puheenjohtajan sekä I ja II varapuheenjohtajan. Puheenjohtajia valittaessa noudatetaan samaa menettelyä kuin valtuuston puheenjohtajien vaalissa.

Vaalikelpoisuudesta kunnanhallitukseen on säädetty kuntalaissa seuraavasti:

Yleinen vaalikelpoisuus (71 §)

Yleisen vaalikelpoisuuden edellytykset ovat:

Henkilön kotikunta on asianomainen kunta. Kotikunta määräytyy kotikuntalain perusteella.

Henkilöllä on jossakin kunnassa äänioikeus sinä vuonna, jona vaali luottamustoimeen toimitetaan. Äänioikeudesta säädetään kuntalain 20 §:ssä.

Henkilöä ei ole julistettu vajaavaltaiseksi. Vajaavaltaiseksi julistaminen vaatii käräjäoikeuden päätöksen.

Vaalikelpoisuus kunnanhallitukseen (73 §)

Vaalikelpoisuutta kunnanhallitukseen rajoitetaan kuntalain 73 §:ssä seuraavasti:

Vaalikelpoinen kunnanhallitukseen on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:

- 1) välittömästi kunnanhallituksen alaisena toimiva kunnan palveluksessa oleva henkilö,
- 2) henkilö, joka on kunnanhallituksen tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa,
- 3) kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka lautakunnan esittelijänä tai muuten vastaa kunnanhallituksen käsiteltäväksi tulevien asioiden valmistelusta,
- 4) henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä tai säätiössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle kunnanhallituksessa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.

Henkilöstön edunvalvonnasta asianomaisessa kunnassa huolehtivan yhteisön hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen puheenjohtaja ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen. Vaalikelpoinen ei myöskään ole

henkilö, joka yhteisön neuvottelijana tai muussa vastaavassa ominaisuudessa vastaa edunvalvonnasta.

Enemmistön kunnanhallituksen jäsenistä on oltava muita kuin kunnan tai kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa olevia henkilöitä.

Edellä 1 momentin 4 kohtaa ei sovelleta kunnan määräysvallassa olevan yhteisön hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäseniin.

Vaalikelpoisuuteen kunnanhallitukseen vaikuttavat ensinnäkin vaalikelpoisuusrajoitukset valtuustoon. Henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen valtuustoon, ei ole vaalikelpoinen myöskään kunnanhallitukseen.

Toiseksi rajoitukset koskevat välittömästi kunnanhallituksen alaisen henkilöstön lisäksi lautakuntien esittelijöitä ja asioiden vastuuvalmisteliijoita.

Kolmanneksi rajoitukset koskevat kunnanhallituksen tehtäväalueella toimivan konserniyhteisön henkilöstöä.

Neljänneksi rajoitukset koskevat kunnan henkilöstön edunvalvonnasta vastaavia henkilöitä.

Viidenneksi vaalikelpoisuusrajoitus voi kohdistua kunnassa toimivien liikeyritysten johtohenkilöihin, ei kuitenkaan kunnan määräysvallassa olevien liikeyritysten johtohenkilöihin.

Edellytyksenä vaalikelpoisuus valtuustoon (73.1 §)

Henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen valtuustoon, ei ole vaalikelpoinen myöskään kunnanhallitukseen. Vaalikelpoisuudesta valtuustoon säädetään kuntalain 72 §:ssä. Rajoitukset koskevat:

- säännöksessä tarkoitettuja valtion virkamiehiä (73.1 § 1 kohta)
- johtavassa tai sellaiseen rinnastettavassa vastuullisessa tehtävässä toimivia kunnan palveluksessa olevia henkilöitä (2 kohta)
- kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa olevia henkilöitä, jotka asemaltaan voidaan rinnastaa 2 kohdassa tarkoitettuihin kunnan viranhaltijoihin ja työntekijöihin (3 kohta) ja
- kuntayhtymän palveluksessa olevia henkilöitä, jotka asemaltaan voidaan rinnastaa 2 kohdassa tarkoitettuihin kunnan viranhaltijoihin ja työntekijöihin, jos kunta on kuntayhtymän jäsenkunta (4 kohta).

Kunnanhallituksen alainen henkilöstö (73.1 §:n 1 kohta)

Välittömästi kunnanhallituksen alaisena työskentelevä henkilö ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen. Rajoitus koskee kaikkia organisatorisesti kunnanhallituksen alaisia viranhaltijoita ja työntekijöitä heidän asemastaan ja tehtävistään riippumatta.

Kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön henkilöstö (73.1 §:n 2 kohta)

Koska kunnan tehtävien organisointi ei saa vaikuttaa vaalikelpoisuuteen, myöskään kunnanhallituksen tehtäväalueella toimivan kunnan

määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa oleva henkilö ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen. Kunnan määräysvalta määräytyy kirjanpitolain (1336/1997) 6.1 §:n mukaisesti. Kuntakonserniin kuuluvat myös yhteisöt, joissa kunnan tytäryhteisö käyttää määräysvaltaa.

Lautakuntien esittelijät ja vastuuvalmistelijat (73.1 §:n 3 kohta)

Kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka on lautakunnan tai valiokunnan esittelijä tai muuten vastaa kunnanhallituksen käsiteltäväksi tulevien asioiden valmistelusta, ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen. Tällaisella henkilöllä on mahdollisuus vaikuttaa merkittävästi kunnanhallituksen käsiteltäväksi myöhemmin tuleviin asioihin, jotka usein menevät edelleen valtuuston käsiteltäviksi.

Liikeryitysten johtohenkilöt (73.1 §:n 4 kohta ja 73.4 §)

Kunnan ja liiketoimintaa harjoittavan yhteisön (jäljempänä liikeyritys) intressit saattavat olla toisilleen vastakkaisia. Yksittäistapauksissa sovelletaan esteellisyysäännöksiä. Jos ennakolta arvioiden esteellisyystilanteita saattaa syntyä usein, ja jos kunnan etu niin muodoin usein on ristiriidassa liikeyrityksen edun kanssa, myös vaalikelpoisuutta on rajoitettu. Vaalikelpoisuuden rajoituksen perusteena on oletamus, että liikeyrityksen johtohenkilö voi luottamushenkilönä toimia edustamansa yhteisön eduksi tai kilpailevien yhteisöjen vahingoksi ja samalla kunnan ja sen asukkaiden edun vastaisesti.

Liikeryitysten johtohenkilöitä koskeva vaalikelpoisuusrajoitus ei koske kunnan määräysvallassa olevan yhteisön hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäseniä (73.4 §). Kuntakonserniin kuuluvan yhteisön ja säätiön hallituksen ja hallintoneuvoston jäsen on kuitenkin esteellinen käsittelemään yhteisön tai säätiön asiaa kunnan hallinnossa (97 §). Vaalikelpoisuusrajoitusta sovelletaan vain, jos

- liikeyrityksen asema suhteessa kuntaan on sellainen kuin säännös edellyttää
- henkilön asema liikeyrityksessä on sellainen kuin säännös edellyttää.

Molempien mainittujen edellytysten on täyttyävä. Koska säännös koskee vain liiketoimintaa harjoittavia yhteisöjä ja säätiöitä, aatteelliset yhteisöt jäävät yleensä soveltamisalan ulkopuolelle. Samoin ulkopuolelle jäävät yksityiset yrittäjät, jotka eivät harjoita liiketoimintaa yhteisömuodossa. Vaalikelpoisuusrajoituksia on tulkittava suppeasti, joten tulkinnanvaraisessa tilanteessa asiaa on tulkittava asianomaisen henkilön eduksi eli hänet on katsottava vaalikelpoiseksi.

Ensimmäisenä liikeyritystä koskevana edellytyksenä on, että liikeyrityksellä on liiketoimintaa asianomaisessa kunnassa.

Toiseksi liikeyritykselle pitää syntyä kunnanhallituksessa käsiteltävissä asioissa hyötyä tai vahinkoa eli liikeyrityksellä pitää olla niissä intressi. Säännöksen mukaan intressin on oltava olennainen, joten aivan vähäistä taloudellista tai muuta intressiä ei voida ottaa huomioon. Tällainen intressi voi olla asiassa asianosaisella eli sillä, jonka etua, oikeutta tai velvollisuutta asia suoraan koskee. Intressi voi syntyä myös liikeyrityksen kilpailijoiden asioita käsiteltäessä.

Kolmantena edellytyksenä on, että niitä asioita, joissa liikeyrityksellä on olennaisia intressejä, käsitellään kunnanhallituksessa tavanomaisesti, jolloin asioita on oltava esillä useita kertoja vuodessa. Liikeyritystä tai sen kilpailijoita koskevia asioita on oltava lähes jatkuvasti vireillä tai valmisteltavina kunnanhallituksessa.

Henkilöstön edunvalvonnasta vastaavat henkilöt:

Säännöksen mukaan vaalikelpoisuuden rajoitus koskee ensinnäkin yhdistyksen hallituksen puheenjohtajaa, joka kantaa päävastuun edunvalvonnasta. Toiseksi rajoitus koskee niitä henkilöitä, jotka neuvottelevat kunnan kanssa työehtoratkaisuista tai muuten vastaavat henkilöstön edunvalvonnasta. Tällaisia tehtäviä ovat paikallisen henkilöstöjärjestön pääluottamusmiehet ja luottamusmiehet.

Toimielimiä valittaessa on otettava huomioon tasa-arvolain säännökset. Laissa miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta määrätään, että kunnallisissa toimielimissä, valtuustoa lukuun ottamatta, tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Kuntalain 32 §:n mukaisesti toimielimen jäsenet valitaan valtuuston toimikaudeksi, jollei valtuusto päättä lyhyemmästä toimikaudesta tai muutoin toisin säädetä.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Tanskanen Henri
Päätösehdotus	Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että se 1. määrää kunnanhallituksen toimikauden pituuden, 2. valitsee kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsenet määräämäkseen toimikaudeksi ja 3. valitsee jäsenten keskuudesta kunnanhallituksen puheenjohtajan sekä I ja II varapuheenjohtajan.
Päätös	Hyväksyttiin.

Kunnanvaltuusto 02.06.2025 § 27
153/00.00.01.00/2025

Julkinen

Päätösehdotus	Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että se 1. määrää kunnanhallituksen toimikauden pituuden, 2. valitsee kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsenet määräämäkseen toimikaudeksi ja 3. valitsee jäsenten keskuudesta kunnanhallituksen puheenjohtajan sekä I ja II varapuheenjohtajan.
---------------	---

Päätös

Kunnnnavaltuusto määräsi kunnanhallituksen toimikaudeksi kaksi vuotta.

Kunnanvaltuusto valitsi kunnanhallituksen kahden vuoden toimikaudelle seuraavasti:

puheenjohtaja	Ari Koivuselkä	vj. Tiina Pitkänen
I varapuheenjohtaja	Sakari Timonen	vj. Reetta Nenonen
II varapuheenjohtaja	Kai Iiskola	vj. Jouni Porokka
jäsen	Eija Martikainen	vj. Matti Peura
jäsen	Liisa Vattulainen	vj. Jari Hyykky
jäsen	Kimmo Hiltunen	vj. Jetta Pääskyvuori
jäsen	Iina Aaltonen	vj. Jari Miettinen